Minister
Infrastruktury

Znak pisma: DTK-3-1.050.4.2024

Warszawa, 27 sierpnia 2024

Pani
Małgorzata Kidawa-Błońska
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowna Pani Marszałek,

odpowiadając na oświadczenie senatorskie Pani Haliny Biedy, w którym Pani Senator zwróciła się z prośbą o wskazanie czy na pewno istnieje zgodna z ustawą z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym (Dz. U. z 2023 r. poz. 2778), zwaną dalej „uoptz", oraz rozporządzeniem (WE) nr 1370/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. dotyczącym usług publicznych w zakresie kolejowego i drogowego transportu pasażerskiego oraz uchylającym rozporządzenia Rady (EWG) nr 1191/69 i (EWG) nr 1107/70 (Dz. Urz. UE L 315 z 03.12.2007, str. 1, z późn. zm.), zwanym dalej „rozporządzeniem 1370/2007", możliwość bezpośredniego zawarcia umowy przewozowej w kolejowych przewozach pasażerskich o charakterze metropolitalnym (art. 4 ust. 1 pkt 5a uoptz) również na podstawie art. 2 ust. 2, 4, 4a i 6 rozporządzenia 1370/2007 uprzejmie proszę o przyjęcie poniższego stanowiska.

Na wstępie należy wskazać, że z treści pisma wynika, że istotą zagadnienia jest ustalenie czy istnieje zgodna z uoptz i rozporządzeniem 1370/2007 możliwość bezpośredniego zawarcia umowy przewozowej w kolejowych przewozach pasażerskich o charakterze metropolitalnym (art. 4 ust. 1 pkt 5a uoptz) również na podstawie art. 5 ust. 2, 4, 4a i 6 rozporządzenia 1370/2007. W oświadczeniu senatorskim co prawda powołano się na art. 2 ust. 2, 4, 4a i 6 rozporządzenia 1370/2007, ale z treści całego wystąpienia wynika, że chodzi o art. 5 ust. 2, 4, 4a i 6 tego rozporządzenia. Należy bowiem wskazać, że sam art. 2 rozporządzenia 1370/2007 nie ma ustępów, jest podzielony na litery i zawiera definicje pojęć użytych w przedmiotowym rozporządzeniu.

Zgodnie z art. 5 ust. 2 rozporządzenia 1370/2007, o ile nie zabrania tego prawo krajowe, każdy właściwy organ lokalny – bez względu na to, czy jest to pojedynczy organ czy grupa organów świadczących usługi publiczne w zakresie zintegrowanego transportu pasażerskiego – może zadecydować, że będzie samodzielnie świadczyć usługi publiczne w zakresie transportu pasażerskiego lub że bezpośrednio udzieli zamówień prowadzących do zawarcia umów o świadczenie usług publicznych odrębnej prawnie jednostce, nad którą ten właściwy organ lokalny lub – w przypadku grupy organów – co najmniej jeden właściwy organ lokalny sprawuje kontrolę podobną do tej, jaką organ ten sprawuje nad swoimi własnymi działami. Usługa publiczna w zakresie transportu pasażerskiego lub umowa o świadczenie usług publicznych, mogą obejmować wyłącznie potrzeby transportowe aglomeracji miejskich lub obszarów wiejskich. Jednocześnie w przypadku usług publicznych w zakresie kolejowego transportu pasażerskiego grupa organów może składać się wyłącznie z właściwych organów lokalnych, których właściwość miejscowa nie obejmuje całego kraju.

Infolinia: +48 22 630 10 00
kancelaria@mi.gov.pl
www.gov.pl/web/infrastruktura

Ministerstwo Infrastruktury
ul. Chałubińskiego 4/6
00-928 Warszawa

Natomiast zgodnie z art. 5 ust. 3 rozporządzenia 1370/2007 właściwe organy, które zlecają świadczenie usług osobie trzeciej niebędącej podmiotem wewnętrznym, udzielają zamówień prowadzących do zawarcia umów o świadczenie usług publicznych na podstawie konkurencyjnej procedury przetargowej, z wyjątkiem przypadków określonych w art. 5 ust. 3a, 4, 4a, 4b, 5 i 6 rozporządzenia 1370/2007.

Powyższe regulacje w zakresie transportu kolejowego znalazły odzwierciedlenie w art. 22 ust. 1 pkt 3 uoptz, zgodnie z którym organizator może bezpośrednio zawrzeć umowę o świadczenie usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego w przypadku, gdy świadczenie usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego ma być wykonywane w transporcie kolejowym, przy zastosowaniu jednego z trybów, o których mowa w art. 5 ust. 2, 3a i 4-6 rozporządzenia 1370/2007, z zastrzeżeniem art. 22a uoptz. Z powyższego wynika, że co do zasady po spełnieniu odpowiednich przesłanek możliwe jest zawieranie umów w trybie bezprzetargowym, należy jednak uwzględnić w tym zakresie wyjątki dotyczące przewozów o charakterze wojewódzkim, zgodnie z art. 22a uoptz.

Wyłączenie możliwości stosowania przepisów art. 5 ust. 2, 4, 4a i 6 rozporządzenia 1370/2007 w odniesieniu do przewozów wojewódzkich w ustawodawstwie krajowym wnika z ich brzmienia wprost wskazującego, że bezpośrednie udzielanie zamówień jest dopuszczalne, o ile nie zabrania tego prawo krajowe.

Przewozem metropolitalnym zgodnie z art. 4 ust. 1 pkt 5a uoptz jest przewóz osób w ramach publicznego transportu zbiorowego wykonywany w granicach związku metropolitalnego, inny niż gminne, powiatowe, powiatowo-gminne, wojewódzkie i międzywojewódzkie. Biorąc pod uwagę powyższe brzmienie przepisów, należy uznać, że w uoptz istnieje rozróżnienie m. in. na przewozy metropolitarne i przewozy wojewódzkie. Rozporządzenie 1370/2007 nie dokonuje zaś takiego rozróżnienia.

Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 4b uoptz związek metropolitalny jest organizatorem publicznego transportu zbiorowego na linii komunikacyjnej albo sieci komunikacyjnej w metropolitalnych przewozach pasażerskich, albo któremu powierzono zadanie organizacji publicznego transportu zbiorowego na mocy porozumienia z jednostką samorządu terytorialnego. Związek metropolitalny może być więc organizatorem publicznego transportu zbiorowego w dwóch sytuacjach - pierwszą jest organizowanie przewozów o charakterze metropolitalnym (art. 7 ust. 1 pkt 4b lit. a uoptz), drugą jest organizowanie przewozów na podstawie porozumień z jednostkami samorządu terytorialnego (art. 7 ust. 1 pkt 4b lit. b uoptz). Art. 7 ust. 1 pkt 4b lit. b uoptz nie ogranicza możliwości powierzenia zadania organizacji publicznego transportu zbiorowego na mocy porozumienia z jednostką samorządu terytorialnego do konkretnych przewozów. Jednocześnie art. 12 ust. 2 ustawy z dnia 9 marca 2017 r. o związku metropolitalnym w województwie śląskim (Dz. U. z 2022 r., poz. 2578) stanowi, że związek metropolitalny może realizować zadania publiczne należące do zakresu działania gminy, powiatu lub samorządu województwa lub koordynować realizację tych zadań na podstawie porozumienia zawartego z jednostką samorządu terytorialnego lub ze związkiem jednostek samorządu terytorialnego.

Mając na uwadze powyższe odpowiadając na pytanie czy istnieje zgodna z przepisami uoptz i rozporządzenia 1370/2007 możliwość bezpośredniego zawarcia umowy o świadczenie usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego w transporcie

kolejowym w metropolitalnych przewozach pasażerskich (art. 4 ust. 1 pkt 5a uoptz) również na podstawie art. 5 ust. 2, 4, 4a i 6 rozporządzenia 1370/2007, należy wskazać, że możliwość taka, co do zasady istnieje. Związek metropolitalny, może zastosować jeden z trybów, o których mowa w art. 5 ust. 2, 3a i 4–6 w przypadku organizowania metropolitalnych przewozów pasażerskich (art. 7 ust. 1 pkt 4b lit. a uoptz) oraz w przypadku organizowania przewozów niemających charakteru metropolitalnego, z wyłączeniem możliwości stosowania art. 5 ust. 2, 4, 4a i 6 rozporządzenia 1370/2007 do umów o świadczenie usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego w transporcie kolejowym obejmujących wojewódzkie przewozy pasażerskie (art. 7 ust. 1 pkt 4b lit. b w zw. z art. 22a uoptz).

Wymaga podkreślenia, że każdorazowe zastosowanie trybów określonych w art. 5 ust. 2, 3a i 4–6 rozporządzenia 1370/2007 będzie możliwe w zależności od zaistnienia okoliczności określonych w tych przepisach.

Z wyrazami szacunku

Dokument podpisany elektronicznie przez:

z up. Ministra Infrastruktury

Maciej Lasek